

Національний банк присвятив пам'ятні монети кримськотатарському орнаменту орьнек

У Національному банку 23 травня 2024 року відбулася презентація пам'ятних монет "Орьнек. Кримськотатарський орнамент".

Нові пам'ятні монети присвячені традиційному орнаменту кримських татар, одного з корінних народів України. У 2021 році орьнек був офіційно включений до Репрезентативного списку нематеріальної культурної спадщини людства ЮНЕСКО.

Презентував нові монети заступник Голови Національного банку Олексій Шабан разом із головою громадської організації "Алем" Есмою Аджієвою. Крім того, участь у презентації також взяли т. в. о. Міністра культури та інформаційної політики України Ростислав Карандєєв, директор з питань співробітництва Посольства Швейцарії в Україні Андреас Хубер.

"Національний банк пишається різноманіттям нематеріальної культурної спадщини України, самобутністю та неповторністю її кримськотатарської складової. Як свідчення нашої глибокої пошани до корінного народу Криму та з нагоди 70-річчя членства України в ЮНЕСКО ми презентуємо монети, присвячені унікальному орнаменту, що є невід'ємною частиною національної ідентичності кримських татар. Віримо, що ці монети стануть своєрідним талісманом, що пророкує визволення Криму з окупації та відновлення вільного життя кримськотатарського народу на його батьківщині – в українському Криму", – сказав заступник Голови Національного банку Олексій Шабан, презентуючи нові пам'ятні монети.

"Культура кримських татар – це збережена до сьогодні жива спадщина, яку ми продовжуємо розвивати у контексті сучасної реальності. Ми наполегливо працюємо над переосмисленням підходу до розуміння спадщини нашого народу в загальноукраїнському культурному просторі. І це не лише про її зовнішні форми й естетику – костюми, страви, красиві речі чи обряди, це про те, що зміст та цінності важливіші за форму", – зазначила голова громадської організації "Алем" Есма Аджієва.

У ході презентації т. в. о. Міністра культури та інформаційної політики України Ростислав Карандєєв зауважив: "Важливо закарбувати все те, що визначає нашу ідентичність, те, за що ми боремось з ворогом. Саме тому сьогодні національний кримськотатарський орнамент Орьнек – під захистом ЮНЕСКО. Саме тому ми внесли до Національного переліку елементів нематеріальної культурної спадщини України традиційний танець кримських татар, практику та культурний контекст приготування традиційних страв, кавову традицію кримських татар. Маємо разом на державному рівні берегти наше культурне надбання, бо Крим – це Україна".

Про дизайн пам'ятних монет

На аверсі монет у центрі композиції зображено постать кримськотатарської вишивальниці наґишчи (nağışçı), чарівної майстрині, яка схилилася над вишивальним верстатом кергеф (kergef). Її руки, віртуозно орудуючи голкою, вдихають життя в полотно, створюючи на ньому вишукані візерунки орьнека. Від наґишчи в різні боки розквітають паростки орнаменту, що символізує безперервність традиції, її невпинне продовження талановитими нащадками. Угорі розміщено написи УКРАЇНА, нижче ÖRNEK / ОРЬНЕК, малий Державний Герб України, номінал та графічний символ гривні ₴, рік карбування – 2024.

На реверсі монет на дзеркальному тлі рельєфно відтворено орнамент, який уособлює сімейні цінності. В центрі орнаменту розташовані взаємопов'язані елементи, які відображають глибокий символізм родинних зв'язків. Ця сім'я складається зі знаків

чоловіка, жінки та їхнього спільного дому. По обидва боки центральної вертикалі розташовані символи дітей. Усі разом вони створюють повноцінний орнамент, що відображає сімейну єдність та гармонію.

Автором ескізу пам'ятних монет стала голова громадської організації "Алєм" Есма Аджієва, адаптацію дизайну здійснила Олександра Кучинська.

Про реалізацію пам'ятної монети

Пам'ятні монети "Орєнек. Кримськотатарський орнамент" номіналом 10 гривень виготовлено зі срібла тиражем до 7 500 штук, номіналом 5 гривень – з нейзильберу тиражем до 75 000 штук (у сувенірному пакованні).

Монети поступово реалізовуватимуться в інтернет-магазині нумізматичної продукції Національного банку і банками-дистриб'юторами (їх перелік зазначено на [сторінці офіційного Інтернет-представництва Національного банку](#)) в міру їх відвантаження Банкотно-монетним двором НБУ.

Детальнішу інформацію про початок реалізації можна буде дізнатися на вебсайті інтернет-магазину нумізматичної продукції Національного банку, офіційних сайтах банків-дистриб'юторів та/або безпосередньо у відділеннях банків-дистриб'юторів.

Довідково

Пам'ятні монети "Орєнек. Кримськотатарський орнамент" Національний банк ввів у обіг 23 травня 2024 року. Вони продовжують серію "Українська спадщина".

Монету номіналом 10 гривень виготовлено зі срібла 925 проби, категорія якості карбування – "пруф", маса дорогоцінного металу в чистоті – 31,1 г, діаметр – 38,6 мм. Гурт монети – гладкий із заглибленими написами.

Монету номіналом 5 гривень виготовлено з нейзильберу, категорія якості карбування – "спеціальний анциркулейтед". Гурт монети – рифлений.